

ERFGENAMEN VAN GOD EN MEDE-ERFGENAMEN VAN CHRISTUS

UIT DE SCHRIFT

„Zijn wij nu kinderen, dan zijn wij ook erfgenen: erfgenen van God, en mede-erfgenen van Christus; immers, indien wij delen in zijn lijden, is dat om ook te delen in zijn verheerlijking”.

Rom. 8:17 (Vert. N.B.G.).

In de voorgaande verzen heeft Paulus gesproken van de rijkdom van hen, die door de Geest Gods worden geleid: Ze zijn kinderen Gods. Dat maakt de Heilige Geest van hen, Want de Heilige Geest vormt geen slaven, die in voortdurende angst leven. Maar Hij vormt kinderen van de hemelse Vader. Die vrijmoedig God aanspreken met de woorden van het volmaakte gebed: Onze Vader, die in de hemelen zijt.

Als ze dat doen met een oprecht, gelovig hart, dan getuigt niet alleen hun eigen eigen, maar ook Gods Geest, dat ze kinderen Gods zijn. Wat een voorrecht! Want kinderen Gods delen nu reeds in Zijn genade. Ze hebben vergeving der zonden en zo vrede met God. Ze hebben nu reeds leven in de volle zin van het woord. Want God is voor hen en wie zal dan tegen hen zijn?

Maar het heerlijkste komt nog. Indien we kinderen zijn — en dat is zo — dan ook erfgenen.

De Schrift spreekt veel van erfenis, erfdel, erfgenen. „Indien gij van Christus zijt, zo zijt gij dan Abrahams zaad, en naar de belofte erfgenen” (Gal. 3:29). „Zo dan, gij zijt niet meer een dienstknecht maar een zoon; en indien gij een zoon zijt, zo zijt gij ook een erfgenaam Gods door Christus” (Gal. 4:7). Titus roept het de gelovigen toe, dat God over ons de Heilige Geest rijklijk heeft uitgegoten door Jezus Christus onze Zaligmaker, „opdat wij gerechvaardigd zijnde door zijn genade, erfgenen zouden worden naar de hoop des eeuwigen levens” (Titus 3:7). En Jacobus schrijft aan de twaalf stammen, die in de verstrooiing zijn: „Hoor, mijn geliefde broeders, heeft God niet uitverkoren de armen dezer wereld, om rijk te zijn in het geloof, en erfgenen des Koninkrijks, hetwelk Hij belooft aan hen, die Hem liefhebben?” (Jac. 2:5).

We kunnen met Prof. van Leeuwen erfgenaam Gods verklaren als: erfgenaam van het deel, dat God hem heeft toegedacht. Maar onze tekst zegt, dunkt mij, niet alleen, dat God ons een erfdel geeft, maar dat God Zelf ons erfdel is. We vinden deze gedachte herhaaldelijk in de Psalmen. Ik denk bijv. aan Ps. 73:25 vv.: „Wie heb ik nevens U in de hemel? Nevens U lust mij ook niets op de aarde. Bezwijkt mijn vlees en mijn hart, zo is God de rotssteen mijns harten en mijn deel in eeuwigheid. Want zie, die verre van U zijn, zullen vergaan; Gij roeit uit al die van U afhoereert; maar mij aangaande, het is mij goed nabij God te wezen, ik zet mijn betrouwen op de Here HERE, om al Uw werken te vertellen.”

Dat is het heerlijkste van de hemelse erfenis: dat we altijd met God zullen zijn. Dat we ongestoord Zijn gemeenschap zullen genieten. Dat er niets is dat ons scheidt van Zijn liefde. Dat Hij van ons is en wij van Hem. Tot in der eeuwigheid. Dat erfdel ontvangen we alleen in gemeenschap met Christus. Hij is de Erfgenaam bij uitnemendheid.

In de bekende gelijkenis van de boze landlieden zeggen deze onder elkander: „Deze is de erfgenaam, komt, laant ons hem doden en zijn erfenis aan ons behouden” (Matth. 21:38). Op bedekte wijze zegt de Here Jezus daarmee, dat Hij de erfgenaam Gods is. En uitdrukkelijk staat het in Hebr. 1:2, dat God de Zoon gesteld heeft, tot een erfgenaam van alles, door wie Hij ook de wereld gemaakt heeft. Alleen door het

geloof in Christus zijn we kinderen Gods. En alleen in Zijn gemeenschap en met Hem zullen we erfgenamen Gods zijn.

Datzelfzeggende gedachte. We krijgen niet de honderdduizend. We zullen niet maar met Hem over alle dingen regeren. We zullen niet maar leven in een nieuwe hemel. We zullen niet slechts „de hemel ingaan en koninkrijken erven”. Maar we zullen God kennen, gelijk wij van Hem gekend zijn (1 Cor. 13 vs 12). „Zalig zijn de reinen van hart, want zij zullen God zien” (Matth. 5:8).

In de Statenvert. volgt er nu: „Zoo wij anders met Hem lijden, opdat wij ook met Hem verheerlijkt worden.” Ik denk niet, dat veel lezers in het jaar 1952 deze woorden kunnen verstaan. En ik zal maar niet trachten duidelijk te maken, wat „zoo anders” in de taal onze vaders betekende.

De Vert. van het N.B.G. is duidelijk: immers, indien wij delen in zijn lijden, is dat om ook te delen in zijn verheerlijking. Paulus gaat uit van een feit. Zij, die Jezus liefhebben en Hem volgen hebben in deze wereld te lijden. In Zijn gemeenschap. Om Zijnentwille.

Wie de gemeenschap met Christus verbreekt en met de wereld meegaat ontgaat dat lijden, waarvan Paulus hier spreekt. En wie daarin volhardt, zal eens de erfenis versipelen.

Hoe vaak heeft de Here Jezus zijn discipelen op dat lijden voorbereid. Denk maar weer aan Matth. 10. Wat daar gezegd is tot de twaalf apostelen, geldt in zekere mate ook van allen, die zich leerlingen van Christus betonen. Wat Christus overkomen is in deze wereld, zal ten dele ook overkomen aan allen, die Hem gehoorzaam volgen. In tijden van verval van de kerk kunnen we met eer „christen” zijn. In dagen als de HERE reformatie geeft hebben rechtvaardigen te lijden. Daarbij hoeven we niet te denken aan brandstapel en schavot. Maar aan dingen, die we in onze dagen ook weer ondervinden. We verliezen weer vrienden. Er komt verwijdering tussen familieleden. We worden scheurmakers genoemd. En worden voor spelbrekers aangezien. Er is hier en daar ook achterlutteling. En soms wordt onze kinderen op school verteld, dat die vrijgemaakten extremisten zijn. En dat ze weer uit de wet willen leven. We moeten maar toezien, dat we niet als „kwaaddoeners” lijden. En oppassen, dat we anderen geen reden geven om op ons te schimpen. Want dan wordt de naam van Christus om onzentwille gelasterd. Maar we moeten het lijden om Christus' wil niet vermijden. We hoeven het ook niet te zoeken, het komt vanzelf wel. En als het waarlijk om Christus' wil is, dan mogen we ons verblijden. Dan geldt wat Paulus schrijft aan de Filippijzen: „Want u is uit genade gegeven in de zaak van Christus, niet alleen in Hem te geloven, maar ook voor Hem te lijden, dezelfde strijd hebbende, hoedanige gij in mij gezien hebt en nu in mij hoort” (Fil. 1:29, 30).

Dan mogen we daartegenover stellen de heerlijkheid die ons wacht. Want lijden is de weg, waarlangs God zijn volk tot de heerlijkheid leidt. „Men behoeft niet te vrezen, zoals sommigen doen, dat Paulus op deze wijze de oorzaak van de eeuwige heerlijkheid aan onze moeiten toeschrijft; want deze wijze van zeggen is in de H. Schrift niet ongewoon, maar zij duidt veeleer de orde aan, die de Here volgt in het verlenen van het heil, dan de oorzaak daarvan.” Zo schreef Calvijn bij de verklaring van deze tekst.

Christus ging door lijden tot heerlijkheid. Door vernedering tot verhoging. „Omdat Hij gehoorzaam is geworden tot de dood, ja de dood des kruises, daarom heeft God Hem ook uitermate verhoogd en Hem een naam gegeven, die boven alle naam is” (Fil. 2:9). Zo zal het ook gaan met allen, die van Christus zijn. Ze zullen hier met tranen zaaien. En met gejuich maaien. Ze ondervinden hier moeite en verdriet. Eeuwige blijdschap zal hun deel zijn. Ze zijn hier vaak eenzaam en verschoven. Een armzalig troepje. Maar ze zullen delen in de majesteit en heerlijkheid en glorie van Christus. Zo zeker als het gebed van onze Holland verhoord wordt: „Vader, Ik wil, dat waar Ik ben, ook die bij Mij zijn, die Gij Mij gegeven hebt, opdat zij Mijn heerlijkheid mogen aanschouwen, die Gij Mij gegeven hebt” (Joh. 17:24).

Het komt er nu maar op aan, dat wij simpel geloven, wat de Here ons beloofd heeft en dus met verlangen uitzien naar de erfenis.

We zijn erfgenen. Van een schatrijke Vader. En mede-erfgenen van een trouwe Zaligmaker. Die nu reeds tot de erfenis is ingegaan. Mogen we dan niet blij wezen? Moeten we dan niet getroost zijn? Zeker mogen we verdriet hebben als we geliefden moeten missen voor dit leven. Maar bij alle verdriet mogen we ons toch ook verblijden? We geloven toch, dat ze direkt tot Christus worden opgenomen en dat hun vlees, door de kracht van Christus opgewekt, weer met hun ziel verenigd aan het heerlijk lichaam van Christus gelijkvormig zal worden? En we geloven toch wat de kerk belijdt: „Dat nademaal ik nu het

beginfel der eeuwige vreugde in mijn hart gevoel, ik na dit leven volkomen zaligheid bezitten zal, die geen oog gezien, geen oor gehoord heeft en in geen mensenhart is opgekomen, en dat om God daarin eeuwiglijk te prijzen” (Zondag 22 van de H.C.).

Dat neemt ons verdriet niet weg. Maar het bewaart ons wel voor bezwijken. We worden oud en krijgen rimpels. En als we veel hebben moeten lijden gaan we gelijken op oude, knoestige bomen, waarvan de storm takken afscheurde. De lidtekenen zijn er en blijven er. En toch klimt dan bij het groeien der jaren ook de blijdschap en de troost: We zullen altijd bij de Here wezen. Zulk een kinderlijk geloof en zulk een vaste hoop bewaart ons voor veel dwaasheden. Mensen, die niet anders hebben dan dit korte-poosje-leven hier op aarde, moeten er wel toe komen om te grijpen wat ze grijpen kunnen en te genieten wat ze maar genieten kunnen en te zien wat ze maar te zien kunnen krijgen. Het is hier immers zo gauw gedaan!

Als we erfgenen ons weten van God, dan hebben we zo'n haast niet. En dan maken we ons over veel dingen niet druk. Als men ons dan vraagt: Maar zoudt ge heel de wereld niet willen zien? dan is ons antwoord: Daar heb ik geen behoefte aan, want we zullen leven op een nieuwe aarde, die nog veel heerlijker is dan deze, die voorbijgaat.

En als we zien, dat de mensen jagen naar grootsheid des levens en naar wat begeerlijk is voor vlees en bloed, naar naam en staat en eer en glorie, dan worden we niet jaloers en benijden hen niet, die veel daarvan bereiken, maar troosten ons met het vooruitzicht op een heerlijkheid, die nimmermeer vergaat.

En als het ons gegeven wordt veel te moeten lijden om Christus' wil, dan richtte ons hart zich op de komende heerlijkheid, waarvan Psalm 16 zingt:

Gij maakt eerlang mij 't levenspad bekend,
Waarvan in druk 't vooruitzicht mij verheugde;
Uw aangezicht in gunst tot mij gewend,
Schenkt mij in 't kort verzadiging van vreugde;
De lieflijkheeden van 't zalig hemellevens,
Zal eeuwiglijk Uw rechterhand mij geven. H. J. J.

KERKELIJK LEVEN

„Her-eniging”? Wederkeer!

Naarmate de Rotterdamse synode der gebonden kerken nadert, is „hereniging” een van de meest frequente gesprekstema's, en waar het woord door de pers wandelt, heeft het aanstonds de volle aandacht.

Gaarne over die term „her-eniging” 'n enkele opmerking: er zit meer aan vast, dan misschien wordt vermoed.

Vechten over een woord? Kom, zegt misschien iemand, wat maakt een woord uit — 't gaat immers over de zaak, die er achter ligt. Precies, daar gaat het ons ook om, en dat zal uit 't vervolg van dit artikel blijken. Een ander denkt misschien aan 't bekende dichtwoord: „Wat is een naam? dat wat wij een roos noemen, Zou even liefelijk ruiken, al droeg het ook een andere naam.” De man, die deze regels schreef had gelijk, in zover, dat tal van soortnamen, b.v. huis, boek, vis, enz. niet meer zijn dan middelen die de taal bezigt om de ene categorie concreta van de andere te onderscheiden, zonder dat de naam ons verder inlicht over de vraag wat het concrete ding dat ik benoem nu eigenlijk is, waarin het kenmerkende van dat bepaalde ding of die bepaalde soort bestaat; de naam is hier geworden tot een klank, meer niet.

Maar nu denk ik aan 't geen een andere dichter neerschreef en vrij vertaald aldus luidt: „Sommigen laten zich door de fascinerende invloed van een naam zand in de ogen strooien”.

Juist. Hoe kan één enkel woord (vooral een naam, aan abstracta verleend) de verbeelding prikkelen, de fantasie aan 't werk zetten! Heel de geschiedenis is er het bewijs van; als ik een enkel voorbeeld mag noemen: hoe heeft het woord „meerwaarde” bij talloze arbeiders de gedachte gewekt: door mijn arbeid verhoog ik de waarde van het product, maar een ander maakt zich van dat meerdere meester en geniet er het proffijt van; wat heeft het woord „Lebensraum”, die, naar men zei, een volk toekomt, maar aan het Duitse volk onthouden werd, geen associaties opgeroepen van achteruitzetting, onderdrukking en rechtmatige begeerte naar expansie — de imperialistische leiders wisten wel, wat macht, wat fascinerende invloed inderdaad er uitgaat van één woord, van één enkele slagzin!

Daarom moeten we voorzichtig zijn met namen en woorden. Aan de naam is gekoppeld het begrip, en aan het begrip verbinden zich tendenzen, die het denken in een bepaalde richting leiden: hoeveel kwaad hebben heidense namen en begrippen, niet los te maken van bepaalde denkinhoud, in de loop der eeuwen het christendom gedaan!

Daarom is het verstandig in zaken van gewicht de gebezigde termen eens goed aan te kijken; dit kan helpen ongelukken te voorkomen en helpen verhinderen, dat men zand in de ogen krijgt; we wijzen daarop dat woord „hereniging”. Wie dat woord in 't

onderhavig maken; be namen er had(don); onze kring tuel (ook en samenl

Immers, Niets m Eens war elkaar ge te worden

Volkom woord. Is

Ongetw helpt de enig gesch nuchtere l mengekom synode is

van een n lieren var met de an intimidati de kerken nieuwe b terwijl zij ment blev

openhare lijke stral kerken m k e n g e de hiërarc schreef,

orde in 1 nog steed kenordenl leven ger als het w zouden he als een

macht zo strjd zijn selen der geval nog DAT DE REFORM ZELF D DE HAN BEGINSE

Hier is misschien en zelfst synode al hebben h ken te no

Hoe va hamert, c dat het t 't Gevaar heid” ger idool, als denc. Men

NIET I HEID AA DOOR DE EEN Eenhele Ook w Maar c heid en b

Dat is fundamer formeerde mulier va de ingev Her-eni

In een heb ik e de vraag gezamenl tot de c meerde l daarop r is de vra ren der vraag sc klein ge vrijgema alles teg de Hoge leer, dat ge o o r l minderhe de kerk door de blijven, z spraak c

De heerlijkheid van de olielamp

Ouderen onder ons herinneren zich nog de ouderwetse olielamp. Neen, niet meer de oude met raapolie gevulde en gevoede tuitlamp, die tegen het einde van de week, wanneer de voorraad bijna was opgebrand, en nieuwe olie nog niet kon worden ingekocht, bij kleine huizen onder lage daken placht voorover te hangen. Maar toch wel de nadien gekomen petroleumlamp, die op haar beurt door de gaslamp en elektrische verlichting vervangen werd. Tot grote blijdschap van de huisvrouwen: wéér zoveel werk de deur uit!

Ik heb een oude doctor philosophiae et litterarum de lof van die oude olielampen nog horen zingen: dat zachte licht van de olielamp was zo wondergoed voor de ogen. En de oude heer vertelde hoe ook Hildebrandt, toen de Utrechtse hoogleraar Nicolaas Beets, het nieuwe licht niet slechts met woorden, maar ook met de daad had versmaad. Deze had eens voor het Groningse Studentencorps een lezing gehouden. Dies was verlichting van het spreekgestoelte nodig geweest. Want in die dagen lazen de lezers hun lezing nog. Dat: „een lezing lezen” is in dit geval geen Hebraïsme, maar de preciese Nederlandse omschrijving van wat er gebeurde. Lezingen werden gelezen. Winterlezingen met een spreker, die een lezing hield „alles uit 't heufd” waren onbekend. Gelijk trouwens ook vandaag zulke lezingen geen eigenlijk gezegde lezingen zijn. Welnu — Beets, die zijn preken las, las des te meer zijn lezingen. Daarom moest het spreekgestoelte ook in Groningen verlicht zijn. Maar de gaslamp werd die avond niet ontstoken. Naast het leesbordje stond een petroleumlamp. Met witte kap. Op verzoek van de spreker: dat zachte licht was zo wondergoed voor de ogen.

Die olielampen hadden voordelen!

Wanneer ergens in een huis de lamp uitging — bijvoorbeeld omdat ze in een huiselijke twist werd stukgeslagen — dan brandden toch bij alle burens de lampen door. Geen macht ter wereld was in staat om alle huizen, heel een dorp, een ganse streek, een stad in donker te zetten. Dat kon later. Een greep in de gasfabriek, één overschakeling in de elektrische centrale — en het is gebeurd. Een storing aan de buitenleiding, één kortsluiting in de centrale — en de ramp is geschied.

Ik moet de laatste tijd daar vaak aan denken.

Dat de Here Jezus Christus het zo schoon heeft ingericht in Zijn kerk. Hij plaatste in deze wereld in vele steden, in vele dorpen losse kandelaars. Een vol getal. Verspreid over de gehele wereld. Een kandelaar in Efeze. Een in Smyrna. Een in Pergamus. Een in Thyatira. Een in Sardes. Een in Filadelfia. Een in Laodicea. In elke gemeente één kandelaar. Een gemeenschappelijke leiding op aarde is er niet. Een aardse centrale ontbreekt. Geen macht op aarde is in staat al die kandelaars tegelijk te doven: „Ook mede is deze heilige Kerk niet gelegen, gebonden, of bepaald in een zekere plaats, of aan zekere personen, maar zij is verspreid en verstrooid in de gehele wereld.”

Helaas — men heeft wéér aardse centrales gesticht. De pauselijke stoel, een synodaal bestuur, een met macht over de gemeente beklede meerdere vergadering. En met één greep zetten deze instanties al hun onderhorigen in de donker....

De Here heeft het óók in de kerk zo heerlijk gedaan. En zo kan het gebeuren, dat Hij de éne gemeente zet in dat zachte licht, zo wondergoed voor de ogen; dat hij de andere gemeente bedreigt haar kandelaar te zullen wegnemen; dat Hij een derde gemeente priist om haar trouw.

Zullen we bevreesd blijven voor aardse centrales?

En niet wijzer zijn dan de Here?

En niet — door het anders te doen — de oordelen over Laodicea verslepen naar Thyatira?

En — dit tot slot — de moraal van deze beeldspraak niet vernietigen door het derde-van-vergelijking over het hoofd te zien? D. E. C.

Laten we liever het kind bij zijn naam noemen.

Die naam is: WEDERKEER.

WEDERKEER tot de basis, door de gebonden kerken verlaten: de drie Formulieren van Enigheid en de aangenomen Kerkorde.

P. D.

Is voor de gebonden kerken „her-eniging” primair?

Volgens 't geen we hierboven schreven moet het antwoord op de vraag, of voor de gebonden kerken her-eniging primair is, bevestigend luiden.

De hoofdzak is voor de gebonden kerken niet, of ze in de toekomst weer met de vrijgemaakte kerken zullen samenleven.

Er is iets anders dat vóór gaat, en geschieden moet, ook al zou er geen enkele vrijgemaakte kerk zijn overgebleven.

Dat andere is: bekering, en daarom wederkeer tot de helaas verlaten grondslag.

Als in een bepaalde gemeenschap, neem maar het huwelijk, de een zwaar zondigde tegen de ander en de man de vrouw mishandelde en wegjoeg, dan is niet het eerste waarvan hart en mond van die man daarna vol moeten zijn: hereniging, maar dan is allereerste eis: bekering. En al zou de vrouw inmiddels sterven, zodat hereniging hier beneden uitgesloten was, daarmee was die man niet vrij. Hij zou nooit mogen zeggen: Ik ben van alles af. De bekerings-eis zou blijven.

Wat zou er aanvankelijk niet gewonnen zijn, indien in de gebonden kerken de roep om „hereniging” eerst eens zweeg, en bekering openbaar werd. Daarin, dat men terugkeerde tot hetgeen men te onzaliger ure prijs gaf en verliet.

WEDERKEER, als teken van bekering, gaat vóór alle „herenigings”-poging.

P. D.

We moeten toch vergevengszind zijn?

't Gebeurt dat iemand, die weigert wat niet in een hoek geschied is: de loscheuring van de Gereformeerde Kerken plus de schuldigverklaring (in de hoogste kerkelijke graad) van hen die genade ontvingen, getrouwd te zijn, nu maar in een hoek, in een onder-onse, in 't gelijk te breien — te horen krijgt: nu ja, maar U moet toch vergevengszind zijn?

Aan dit zeggen ligt een gedachte ten grondslag, die ik zou willen kwalificeren als: hinderlijk misverstand. Want hier wordt de hele zaak neergehaald tot het niveau van persoonlijke krenking, belediging van de ene mens door de andere. Ik ken echter geen vrijgemaakte die in dit verband, naar onze Belijdenis, niet het oprechte voor-nemen heeft, zijn naaste van harte te vergeven. Doch daarover loopt de kwestie helemaal niet. Die ligt zó: tussen de vrijgemaakte en gebonden kerken zijn in geding valse leeruitspraken en valse wetten — wil men die nu wegdoen en opheffen, ja dan neen? Wat heeft vergevengszindheid hiermee te maken?

Om dit wat scherper te doen gevoelen: mag men tot de leden onzer kerken, die weigeren met de Rooms en te komen tot „samenspreking” zeggen: maar U moet toch vergevengszind zijn? Dwaasheid. Wat ons tot zulk een „samenspreking” met Rome in de weg staat, is de handhaving van een valse leer en van valse wetten.

Daar heb ik U, zegt de ander, want er is een heel groot onderscheid tussen Rome en de gebonden kerken. Inderdaad, Niemand die 't betwijfelt. In één zaak echter komen ze tot hiertoe overeen: in de weigering, weg te doen wat Gods Woord evident weersprekt.

En ook staan ze, wat één bepaald punt betreft, vlak bij elkaar. De synode heeft gezegd: als ge mijn „Goddelijke waarheid” verwerpt, zijt ge een revolutionnaire. Want ge verwerpt mijn gezag. De paus zegt precies hetzelfde. Alle afwijking van de leer is opstand tegen de paus.

Wat moet ik hier met mijn vergevengszindheid beginnen?

P. D.

onderhavige geval 't eerst bezigde, is moeilijk uit te maken; best mogelijk dat hij of anderen die het overnamen er niet de minste verkeerde bedoeling mee had(den); maar ik hoop dat het woord, doorzien, in onze kringen niet meer gebezigd wordt voor een eventueel (ook door ons gehoopt) toekomstig samengaan en samenleven met de gebonden kerken.

Immers, wat zegt dat woord: hereniging?

Niets minder, maar ook niets meer dan dit: Eens waren we één. Nu niet meer, want we zijn uit elkaar gegaan, gescheiden. We moeten weer één zien te worden.

Volkomen „neutraal” dus. Een volstrekt „onzijdig” woord. Is daar bezwaar tegen?

Ongetwijfeld. Want dit mooie „neutrale” woord helpt de feiten verdoezelen. Immers, we zijn niet om enig geschil „uit elkaar gegaan” en „gescheiden”. Het nuchtere feit is: de Gereformeerde kerken waren samengekomen op de grondslag van de Belijdenis; de synode is van die grondslag afgegaan door het leggen van een nieuwe basis: niet drie, maar vier Formulieren van Enigheid, waarvan het vierde Formulier met de andere in strijd is; toen heeft de synode, door intimidatie eerst, door camouflagepogingen daarna, de kerken verlokend en verleidend om zich met haar op die nieuwe basis te stellen, wat haar ten dele gelukte, terwijl zij de ambtsdragers, die op het oude fundament bleven staan, en haar dit berichtten, verklaarde openbare grove zondaars te zijn, de hoogste kerkelijke straffen waardig. Zo hebben dan de gebonden kerken met de Gereformeerde Kerken gebroken. En bovendien heeft de synode de hiërarchie ingevoerd, waarvan Prof. Rutgers eens schreef, handelend over de aanvaarding der kerkorde in 1571 (waaronder de Gereformeerde Kerken nog steeds leven): „Niet, alsof door die eerste Kerkordering één enkele groote Landskerk was in het leven geroepen, waarin alle plaatselijke Kerken zich als het ware opgelost hebben, waaraan zij hare leden zouden hebben overgedragen, en waarover de Synode als een algemeen bestuurscollege nu eene eigene macht zou ontvangen hebben. Dat zou volkomen in strijd zijn geweest met de straks aangehaalde beginselen der belijdenis; en van die belijdenis kon in dit geval nog zooveel te minder worden afgeweken, OM DAT DE RECHTMATIGHEID VAN DE GANSCH REFORMATIE, EN DUS HET BESTAANSRECHT ZELF DER GEREFORMEERDE KERKEN, MET DE HANDHAVING OF VERLOOCHENING DIER BEGINSELEN STOND OF VIEL”.

Hier is nu geen enkel woord Frans bij: kerken, die misschien nog heel druk praten over haar „vrijheid en zelfstandigheid”, maar zich onderwerpen aan een synode als aan een bestuurscollege met eigen macht, hebben het recht verloren, zich Gereformeerde kerken te noemen, eenvoudig omdat ze 't niet meer zijn. Hoe vaster men nu het woord „her-eniging” er in hamert, des te dieper zal de gedachte post vatten, dat het toch eigenlijk maar gaat om de „eenheid”. 't Gevaar wordt dus met de dag groter, dat de „eenheid” gezien, geterd en nagestreefd wordt als een idool, als iets dat men gaat stellen boven al het andere. Men bedenke echter deze twee dingen:

NIET DOOR „EENHEID” IS DE GEHOORZAAMHEID AAN DE HERE GEWAARBORGD, maar

DOOR GEHOORZAAMHEID AAN DE HERE IS DE EENHEID GEWAARBORGD.

Eenheid?

Ook wij begeren die met heel ons hart.

Maar dan de eenheid, die gegrond is op de waarheid en het recht Gods.

Dat is in dit verband: terugkeer tot het aloude fundament der Reformatie. Terugkeer tot de Gereformeerde Kerken. Door weg te doen het vierde Formulier van Enigheid. Door grondig te verloochenen de ingevoerde kerkelijke hiërarchie.

Her-eniging?

De rechten van de (vrijgemaakte) kerken op de goederen der (plaatselijke) kerken

In een artikel „Oud Verband of Nieuw Verband” heb ik een juridische beschouwing gegeven omtrent de vraag aan welk kerkverband de goederen, tot de gezamenlijke kerken behorend, toekomen, waarbij ik tot de conclusie kwam, dat de vrijgemaakte gereformeerde kerken als voortzetting van het oude verband daarop recht hebben. Van mogelijk nog meer belang is de vraag hoe het nu rechtens staat met de goederen der plaatselijke kerken. Beantwoording van deze vraag schijnt te moeilijker, wanneer slechts een zeer klein gedeelte ener kerk zich heeft vrijgemaakt. De vrijgemaakte minderheid schijnt in zulk een geval wel alles tegen te hebben, wanneer wij letten op de door de Hoge Raad voor het Nederlands recht aanvaarde leer, dat bij ieder diepgaand meningsverschil over een geoorloofd ingrijpend besluit opoffering door de minderheid van haar aandeel in de bezittingen van de kerk het noodzakelijk gevolg is. Bij de beoordeling door de burgerlijke rechter van deze geoorloofdheid blijven, zoals reeds eerder werd vermeld (Zie „Rechtspraak en Staatsneutraliteit”), redenen van geloof

en waarheid buiten beschouwing. En is daarmee aan de minderheid de pas niet afgesneden om haar recht te krijgen?

Het antwoord op deze belangrijke vraag hangt er van af hoe de situatie rechtens is in één geval gewezen kan worden, dat de vrijmaking een zich losmaken was van een — door schending van voor de kerk geldende rechtsregels — ongeoorloofd ingrijpen van het orgaan der kerk, de kerkeraad.

Duidelijkheidshalve worden de hoofdlijnen van de rechtspositie onzer kerken hier even herhaald: Het kerkverband mist rechtspersoonlijkheid, waardoor de bepalingen der Kerkenorde niet als statuten van het verband kunnen worden beschouwd, doch met de Drie Formulieren van Enigheid de statuten van elke kerk op zichzelf vormen. De kerken hebben in art. 87 K.O. statutair slechts de afspraak met elkander vastgelegd, dat ieder voor zich haar eigen statuten niet zal veranderen, doch dat zij slechts gezamenlijk dit zullen doen.

Art. 31 geeft nu de spil, waar het recht der kerk

om draait: Niet alleen gebiedt het als inhoud van de contractuele last aan de meerdere vergaderingen te handelen in overeenstemming met het Woord Gods en de artikelen der K.O., doch ook geeft het als statutaire bepaling voor de kerk de regel, dat a) een handelen in strijd daarmee voor de kerk niet geldig is, dus de kerk niet bindt, en b) dat een handelen in overeenstemming daarmee voor de kerk wél geldig is, dus de kerk wél bindt.

Een besluit van de kerkeraad in strijd met deze regel is ongeldig.

Dit ligt in het burgerlijk verenigingsrecht aldus vast: Bij niet-inachtneming van de statutaire voorschriften door een orgaan van een rechtspersoon handelt dit orgaan buiten de kring van zijn bevoegdheid en ontbreekt aan de door hem genomen besluiten rechtsgeldigheid. Zo zijn de in een onwettige vergadering ener naamloze vennootschap genomen beslui-